

# موضوع: اکراه در حقوق ایران

نویسنده: نگار عزیزپور<sup>1</sup>

ایمیل: [negariiii.2003.azizpoorr@gmail.com](mailto:negariiii.2003.azizpoorr@gmail.com)

## چکیده:

اکراه در لغت و در اصطلاح وادار کردن کسی بر کاری از روی اجبار است. با وجود هفت شرط اکراه محقق میشود؛ در اکراه بر محرمانت، ملاک، عجز تخلص از تهدید مکرر و دفع ضرر است و مجرد ادعای اکراه از مجرم پذیرفته میشود ولی در معاملات فقط با عدم رضایت، اکراه صادق است و ملاک در رفع حکم وضعی نیز عدم رعایت است و صرف ادعای اکراه پذیرفته نیست. اکراه را به دو قسمت تقسیم می شود: الف) اکراه به حق ب) اکراه به ناحق اکراه به حد جایز است و اکراه به ناحق حرام است. حکم تکلیفی مکره این است که انجام حرام و ترک واجب و به استثنای قتل نفس بر او جایز است، حکم وضعی آن این است که قصاص، حد، ضمان و .... از مکره برداشته میشود. مدرک قاعده آیه «163» سوره نحل، آیات مدرک قاعده اضطرار، سنت، اجماع و عقل است.

**کلید واژه:** اکراه، مکره، تهدید، قصاص، حد

## مقدمه:

اضطرار، اجبار و اکراه به عنوان سه عامل مخل قصد از ارکان اهلیت جزایی مطرح هستند، که در میان قالب حقوقدانان ذیل دو عنوان مورد بحث قرار میگیرد و اجبار و اکراه به عنوان یک عامل در کنار اضطرار مطرح می گردند. این نوع تفکیک مورد قبول مقنین پیش و پس از انقلاب اسلامی نیز قرار گرفته و در موارد قانونی مربوط، به اجبار و اکراه مترادف فرض شده و دارای حکم و شرایط واحد دانسته شده است. به نظر میرسد این سه عامل هر یک دارای تعریف و شرایط متفاوت بوده و اجبار و اکراه داره حکم یکسان نیستند. در صورتی که حالت فشار باعث فقدان اختیار و آزادی نشود، اگر فقدان رضا و طیب خاطر از عامل غیر انسانی ناشی شود، اضطرار محقق میشود هرچند ممکن است ریشه غیر مستقیم انسانی داشته باشد؛ ولی اگر اقدام رضا و طیب خاطر همراه با محدودیت آزادی و اختیار فرد در حد زبان و ناشی از عوامل انسانی بوده اکراه محقق می گردد. بنابراین اجبار و اکراه را دو نهاد متفاوت هستند که، در عامل ایجاد کننده و میزان اختیار و آزادی با هم فرق داشتند و قابل جمع تحت عنوان حکم واحد نمی باشد. روش توصیفی تحلیلی با استفاده از منابع کتابخانه ای در پیش داشتیم

## 1- مفهوم شناسی اکراه

### 1-1- اکراه در لغت

---

<sup>1</sup>:Negar Azizpor is a law student at shiraz University